

Algemene beschouwingen PSNH 11 nov 2024 - Sijmen Mulder D66NH

Stop stilstand, stem vooruit

Met die slogan startten wij als D66 de campagne in 2022.

Als campagneleider in Noord-Holland was ik aanvankelijk sceptisch over deze landelijke slogan. Natuurlijk hadden we een duidelijke koers voor ogen, gericht op vooruitgang en scherpe keuzes voor de grote transities waar we met de provincie voor staan.

Maar dat “stop stilstand” begreep ik niet helemaal. We zaten immers zelf al twaalf jaar aan de knoppen in Noord-Holland. Maar langzaam begint mij nu te dagen wat we bedoelde met die stilstand.

Bij de vorige algemene beschouwingen gaven we de coalitie het voordeel van de twijfel. Maar mijn fractie ziet op veel vlakken stilstand en zelfs achteruitgang.

Bij de begrotingsbehandeling van 2025 wil ik graag opnieuw met u reflecteren op wat er in de afgelopen anderhalf jaar is gebeurd.

Of ik moet ik zeggen wat juist **niet** is gebeurd.

[Het landelijk gebied is niet meer in transitie]

In anderhalf jaar is de transitie van het landelijke gebied gestagneerd: Er wordt vanuit de provincie niet meer hard gewerkt aan het herstellen van de natuur, het verbeteren van de waterkwaliteit, en de reductie van de broeigaskas-uitstoot van landbouw en landgebruik.

Gebiedsprocessen hebben geen doelen meer, en budgetten ontbreken. De coalitie wacht op lichtpuntjes uit Den Haag, maar kansen om al meters te maken zijn niet gegrepen.

Helaas heeft het geld zijn weg van Den Haag naar Haarlem niet gevonden.

Het NatuurNetwerk Nederland hangt al maanden in onzekerheid, en de beloften van gouden bergen uit Den Haag bleken luchtkastelen.

Met pijn in het hart moest de GroenLinks-gedeputeerde toegeven dat het natuurnetwerk pas ver na 2050 afgerond zal zijn – niet in 2027 zoals afgesproken met het rijk, en ook niet in 2029 zoals vastgelegd in het coalitieakkoord.

Bovendien is dat scenario voor 2050 is alleen haalbaar als er extra geld komt, want na 2025 is de pot leeg volgens deze begroting voor het komende jaar.

[PAS-melders zijn niet geholpen]

Ook de BBB-stemmer moet zich intussen toch afvragen waar het perspectief blijft, zeker voor de mensen in het landelijk gebied. Zelfs de meest schrijnende situaties hebben geen oplossing gekregen: na anderhalf jaar is nog geen enkele PAS-melder gelegaliseerd.

Maar er is meer beleid die het boeren in ieder geval niet makkelijker maakt. Neem als voorbeeld de boerenlandpaden. Een prachtig initiatief waar boeren tegen betaling landpaden over hun erf kunnen laten lopen waardoor wij een prachtig fijnmazig wandelnetwerk hebben in de provincie. Een populair netwerk om te recreëren voor onze inwoners.

Helaas heeft GS besloten om dit niet meer per vier jaar maar per jaar te financieren. Weer onduidelijkheid voor boeren en hogere kosten door het vaker wijzigen van routes tot gevolg. Daarom dienen wij graag een motie in samen met het CDA waar van het dictum luid:

Roepen Gedeputeerde Staten op om te onderzoeken op welke manier de regeling weer langdurig, minimaal 4 jaar, opengesteld kan worden;

[Energietransitie staat stil]

De overstap van het gebruik van gas, olie en steenkolen naar schone energiebronnen gaat ook niet snel genoeg. Noord-Holland is niet op koers om de provinciale doelen binnen het klimaatakkoord te halen. Wat we hier precies aan gaan doen maakt dit college ook nog steeds niet duidelijk.

De Provinciale Klimaat en Energieverkenning (pKEV) laat nog op zich wachten.

Je zou kunnen verwachten dat we met de Regionale Energie Strategieën zouden kunnen sturen, maar Provinciale Staten weet niet eens waar we staan.

Laat staan dat wij de herijking RES kunnen bespreken want die is uitgesteld naar begin volgend jaar. Dit vinden wij kwalijk, want hoe kan Provinciale Staten haar controlerende en kader stellende taken uitvoeren als GS haar toezeggingen op dit onderwerp niet nakomt?

Ondertussen moeten wij uit het nieuws vernemen dat onze industrie niet minder maar meer CO2 per geproduceerd product uitstoot, raakt een windenergieproject in een juridisch traject door politiek gestuntel van de coalitie en neemt daarmee het vertrouwen in de wil van onze provincie af om überhaupt nog wat te doen aan duurzame energieprojecten.

Wij vragen ons daarom af of deze coalitie nog in control is wat betreft de duurzaamheidsdoelen.

Hoe gaan ze het vertrouwen herstellen en vaart maken met de energietransitie?

Wanneer is GS wel van plan de Provinciale Staten te informeren waar we staan?

[Ruimte en woningbouw]

Het is u wel gelukt om de regie op ruimtelijke ordening los te laten. Er mag nu volop gebouwd worden in het buitengebied. Maar hebben we dat buitengebied niet keihard nodig voor landbouw, waterberging, natuurherstel en energietransitie? Was het niet de VVD-gedeputeerde zelf die zei dat we de woningbouwopgave zelfs twee keer binnenstedelijk kunnen realiseren? Waarom offeren we dan het groen op?

Het is goed te zien dat de coalitie de woningnood ziet en GS kreeg maar liefst 80 miljoen voor woningbouw. D66 is bezorgd of die 80 miljoen gaan bereiken wat de Staten willen. D66 heeft wel een suggestie:

Begin eerst met realisatie van die vele binnenstedelijke projecten die al lopen en veel last hebben van slepende juridische procedures.

[Financieel wanbeleid]

Ik heb ooit aan de vooravond van deze coalitie geroepen dat het een huwelijk is zonder liefde. Maar hoe kan dit verstandshuwelijk dan toch nog niet gestrand zijn. Sommige huwelijke zijn puur economisch en in dit huwelijk lijkt ook geld het smeermiddel.

Deze coalitie heeft tot nu toe weinig bereikt maar het heeft toch veel geld gekost. De provincie maakt veel schulden, maar heeft de hoogste onbenutte belastingcapaciteit. Een kostenpost als faunaschade wordt steeds hoger, nota bene uit de natuurbegroting en een plan om deze kosten te beperken blijft uit.

De provincie slaat een plee-figuur door als toezichthouder zelf de grenzen van financieel beheer op te zoeken en over te gaan.

Mede over de het afbetalen van schulden en bruto schuldquote dienen wij samen met CDA een motie in waar de heer van Heijnen straks meer over zal vertellen.

Kortom is er wat D66 betreft te weinig gebeurt maar vooral de begroting die daar onder ligt stemt ons gemoed somber. Wij hopen dat gedupeerde ons nog kan overtuigen.

[Vrijheid en asielopvang]

Ik wil afsluiten met twee actuele en belangrijke punten.

Tot onze grote schrik dreigen onze bevrijdingsfestivals in het jaar waarin we 80 jaar bevrijding vieren in gevaar te komen.

In de Haarlemmerhout, waar ooit het eerste en grootste bevrijdingsfestival van Nederland plaatsvond, is er een kans dat we onze vrijheid niet langer kunnen vieren.

Juist deze gratis festivals inspireren op een laagdrempelige manier mensen over het grote goed dat vrijheid heet – een vrijheid die helaas niet voor iedereen vanzelfsprekend is.

Dit brengt me bij een ander actueel punt.

Wereldwijd zijn er mensen op de vlucht, juist omdat hun vrijheid en veiligheid in gevaar zijn.

Onze Commissaris van de Koning heeft de afgelopen maanden hard gewerkt om zoveel mogelijk opvangplekken te realiseren voor vluchtelingen.

Helaas heeft Noord-Holland de gestelde opvangdoelstelling niet gehaald en zijn we op 88% blijven steken.

Voor D66 is het essentieel dat we onze verantwoordelijkheid nemen en anderen niet belasten met ons gezamenlijk probleem van de opvang van vluchtelingen.

We willen onze Commissaris daarom vragen hoe we die laatste 12% alsnog kunnen realiseren en wat wij als provincie kunnen doen om zowel de Commissaris als de Noord-Hollandse gemeenten in positie te brengen voor het vervullen van deze opgave.